16/09/2020

Αγία Σοφία: Η Τουρκία ξαναγράφει την ιστορία του Συμβόλου της Ορθοδοξίας και η Κομισιόν την τοποθετηθεί στην… Κύπρο

/ Αγία Σοφία

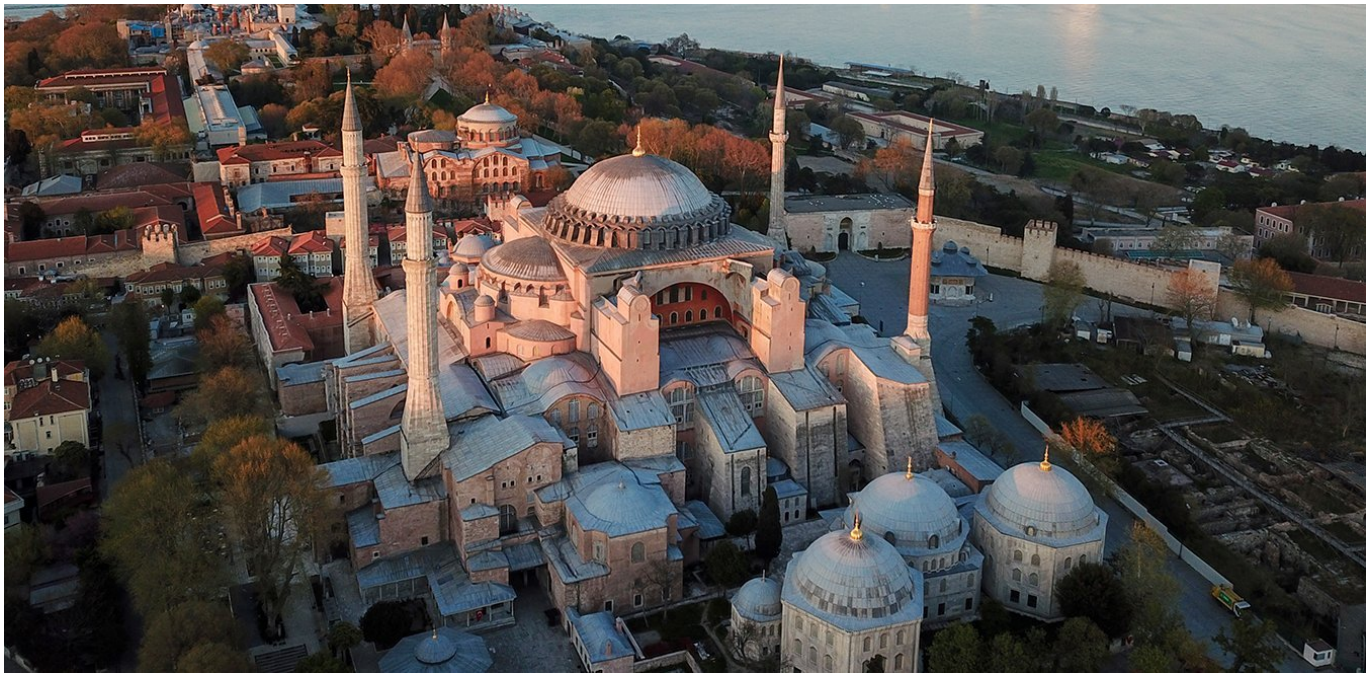

Να ξαναγράψει την ιστορία της Αγίας Σοφίας, επιχειρεί η Τουρκία, σε μια προσπάθεια να κάμψει τις αντιδράσεις. Την ίδια ώρα προβληματισμό προκαλεί το γεγονός ότι κορυφαίοι διεθνείς οργανισμοί, όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δείχνουν να αγνοούν που βρίσκεται η Αγία Σοφία και την τοποθετούν στην Κύπρο.

Η πανίσχυρη θρησκευτική Υπηρεσία της χώρας Diyanet διοργανώνει τις πρώτες ημέρες του Οκτωβρίου διεθνές συμπόσιο στην Κωνσταντινούπολη με θέμα “Το Τζαμί της Αγίας Σοφίας”
Όπως αναφέρεται στη σχετική ανακοίνωση σκοπός του συμποσίου αυτού είναι “να ρίξει φως στην ιστορία του τζαμιού της Αγίας Σοφίας και στις αλλαγές που γνώρισε, να συμβάλει στην προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς που περιέχει, ιδίως όσον αφορά την ιστορία των θρησκειών και των τουρκο-ισλαμικών τεχνών, και να εξετάσει τη μοναδική αξία του μεγάλου ναού στον πολιτισμό”
Ήδη η DIYANET έχει αποστείλει επιστολή στις εθνικές περιφερειακές εκπαιδευτικές διευθύνσεις, για τη συμμετοχή των μελών τους στο συμπόσιο, με στόχο να ενημερωθούν οι εκπαιδευτικοί για την ιστορία της Αγίας Σοφίας, “ως

σύμβολο κατάκτησης της Δύσης από τους Οθωμανούς”

Στελέχη της Diyanet με δηλώσεις τους στον τουρκικό τύπο, τονίζουν ότι το συμπόσιο αυτό θα ρίξει άπλετο φως “στην ιστορική αλήθεια” και θα δώσει απαντήσεις σε όλους όσοι αντέδρασαν στην απόφαση για την μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τέμενος
Το συμπόσιο είναι χωρισμένο σε τέσσερις ενότητες: α) Ιστορία (κατασκευή και ανάπτυξη) της Αγίας Σοφίας, β) Η Αγία Σοφία από την προοπτική της Ιστορίας, της Επιστήμης και της Λατρείας, γ) Η αρχιτεκτονική και η τέχνη της Αγίας Σοφίας και δ) η συνδρομή του τζαμιού της Αγίας Σοφίας στον τουρκο-ισλαμικό πολιτισμό
Η Diyanet ανακοίνωσε ότι τα έξοδα διαμονής και φιλοξενίας όσων θα παρεβρεθούν στο συμπόσιο θα καλυφθούν από τη θρησκευτική υπηρεσία.

Η Αγία Σοφία στην … Κύπρο(!)

Την ίδια ώρα, οι Ευρωβουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ απέστειλαν επιστολή προς την Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα Φον ντερ Λάιεν και τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Νταβίντ Σασόλι εκφράζοντας την έντονη δυσαρέσκειά τους για την απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην κατεπείγουσα ερώτηση, που είχαν καταθέσει με πρωτοβουλία του Αλέξη Γεωργούλη, για τις εξελίξεις στο θέμα της Αγίας Σοφίας.
Στην απάντηση της η Κομισιόν καταδικάζει με την απάντησή της, την μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί και αποδίδει σημασία στην διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, ωστόσο απαντά ότι “αποδίδει μεγάλη σημασία στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κυπριακής Δημοκρατίας”, δείχνοντας άγνοια για το πού βρίσκεται το συγκεκριμένο μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και ανεπάρκεια κατά την διαδικασία άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου.
Στην επιστολή που έστειλαν οι Ευρωβουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ – Προοδευτική Συμμαχία προς την Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Ντέιβιντ Σασόλι, σημειώνουν πως: «Η απάντηση της Κομισιόν αποπνέει ένα σημαντικό βαθμό ιστορικής και γεωγραφικής άγνοιας για την Ανατολική Μεσόγειο, η οποία δυστυχώς εκδηλώνεται σε μια ταραχώδη στιγμή για την περιοχή».Επιπλέον, τονίζουν πως «σύμφωνα με το άρθρο 230 της ΣΛΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπόκειται στον δικαιωματικό έλεγχο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και συνεπώς θα έπρεπε ασκηθεί το καθήκον αυτό όταν απαιτείται η διασφάλιση της θεσμικής ισορροπίας και δημοκρατικής λογοδοσίας της Ένωσης». Ειδικά στην περίοδο που υπονομεύονται η κυριαρχία και τα κυριαρχικά δικαιώματα δύο κρατών – μελών της ΕΕ και λαμβάνοντας υπόψιν ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 17 ΣΕΕ λειτουργεί ως «Θεματοφύλακας των Συνθηκών και της εξωτερικής

εκπροσώπησης της Ένωσης», οι Ευρωβουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ – Προοδευτική Συμμαχία επιβεβαίωσαν πως η ερώτησή τους δεν συγχωνεύτηκε με κάποια άλλη.

Συγκεκριμένα στην απάντηση της Κομισιόν αναφέρεται:
“Η Επιτροπή παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση όσον αφορά τα θρησκευτικά και πολιτιστικά μνημεία στις περιοχές που βρίσκονται εκτός του αποτελεσματικού ελέγχου της Κυπριακής Δημοκρατίας και αποδίδει μεγάλη σημασία στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Στο πλαίσιο του προγράμματος βοήθειας προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα, χορήγησε περίπου 20 εκατ. ευρώ από το 2012 για τη στήριξη των δραστηριοτήτων της δικοινοτικής τεχνικής επιτροπής για την πολιτιστική κληρονομιά, η οποία περιλαμβάνει τη διατήρηση αρκετών εκκλησιών στις περιοχές που βρίσκονται εκτός του αποτελεσματικού ελέγχου της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος χορηγός στο έργο της τεχνικής επιτροπής για την πολιτιστική κληρονομιά.” αναφέρεται στην υπ. αριθμ E-004286/2020 απάντηση της Επιτροπής στην ερώτηση: “Δεδομένου ότι ο ναός είναι μουσείο, θεωρεί η Επιτροπή ότι μια παρόμοια ενέργεια θα καλλιεργήσει το θρησκευτικό μίσος και τη μισαλλοδοξία; Αρμόζει σε μια υποψήφια χώρα που πρέπει να σέβεται την πολιτισμική πολυμορφία και τις ευαισθησίες όλων των τμημάτων του πληθυσμού της μια τέτοια ενέργεια;”

Οι Ευρωβουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ – Προοδευτική Συμμαχία, με την επιστολή τους ζητάνε να:
Α. Διερευνηθεί το συγκεκριμένο περιστατικό.
Β. Απαντηθεί ορθά η κατεπείγουσα ερώτηση σχετικά με την Αγία Σοφία.
Γ. Δοθεί επίσημη απάντηση για το περιστατικό.
Αναλυτικά η επιστολή:
Υπ’όψιν:
Mr. DavidMariaSassoli
Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
Mrs. UrsulavonderLeyen
Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

7 Σεπτεμβρίου 2020
Θέμα: Κοινοβουλευτικός έλεγχος προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Λανθασμένη απάντηση σε θέμα ύψιστης σημασίας των σχέσεων ΕΕ – Τουρκίας

Εμείς οι Ευρωβουλευτές του Σύριζα – Προοδευτική Συμμαχία (GUE/NGL) σας γραφούμε για να σας επιστήσουμε την προσοχή σε ένα θέμα που με μεγάλη μας λύπη παρατηρήσαμε πρόσφατα. Στις 2 Σεπτεμβρίου λάβαμε μια απάντηση σε μια ύψιστης σημασίας ερώτηση, η οποία στάλθηκε γραπτώς στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συμφώνα με τον κανόνα 138 των Κανόνων Διαδικασίας του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου, θέμα της οποίας ήταν η απόφαση της τουρκικής δημοκρατίας να μετατρέψει την Άγια Σόφια σε τζαμί, στις 12 Ιουλίου 2020. Η γραπτή ερώτηση, την όποια εισηγήθηκε ο Ευρωβουλευτής Αλέξης Γεωργούλης, είχε στόχο να ξεκαθαρίσει τις επιπτώσεις της μετατροπής αυτής στον πολιτισμό και την κοινωνία.
Η γραπτή απάντηση που μας έστειλε ο Επίτροπος κ. OlivérVárhelyi εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής φάνηκε να αγνοεί την γεωγραφική θέση και την εξαιρετική σημασία του μνημείου. Ενώ στην πρώτη παράγραφο ο Επίτροπος Várhelyi χαρακτηρίζει την απόφαση του Τούρκου Πρόεδρου θλιβερή και επιζήμια για τον διαθρησκευτικό και διαπολιτισμικό διάλογο, συνεχίζοντας η απάντηση ενημερώνει τους υποβάλλοντες ότι «Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρακολουθεί στενά τα θέματα σχετικά με θρησκευτικά και πολιτιστικά μνημεία στις περιοχές που δεν υπόκεινται στον αποτελεσματικό έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας».

Αυτή η απάντηση αποπνέει ένα σημαντικό βαθμό ιστορικής και γεωγραφικής άγνοιας για την Ανατολική Μεσόγειο, η οποία δυστυχώς εκδηλώνεται σε μια ταραχώδη στιγμή για την περιοχή.
Συμφώνα με το άρθρο 230 της ΣΛΕΕ (Συνθήκη Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπόκειται στον δικαιωματικό έλεγχο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και συνεπώς θα έπρεπε ασκηθεί το καθήκον αυτό όταν απαιτείται η διασφάλιση της θεσμικής ισορροπίας και δημοκρατικής λογοδοσίας της Ένωσης.
Καθώς διανύουμε περιόδους μεγάλης έντασης στα ευρωπαϊκά σύνορα, η οποία απειλεί την κυριαρχία και τα κυριαρχικά δικαιώματα όχι ενός αλλά δυο κρατών μελών, ένα τέτοιο γεγονός δεν μπορεί παρά να επιφέρει σημαντικό αντίκτυπο. Ειδικά όταν λαμβάνεται υπ’ όψιν ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως Θεματοφύλακα των Συνθηκών και της διασφάλιση της «εξωτερικής εκπροσώπησης της Ένωσης», ένας ρόλος που ορίζεται ξεκάθαρα από το άρθρο 17 ΣΕΕ (Συνθήκη Ευρωπαϊκής Ένωσης).
Η μετατροπή ενός τέτοιου Μνημείου Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομίας – ήδη εγγεγραμμένο από το 1985 ως Μνημείο Εξέχουσας Οικουμενικής Σημασίας μετά από αίτηση της Τουρκίας – είναι μια επιλογή που υπονομεύει σημαντικά τη φύση και την αξία του μνημείου, ενώ θεωρείται ότι στο μνημείο υπάρχουν πολλά ανεξερεύνητα μέρη και ανεξερεύνητα μυστικά τα όποια δεν έχουν ανακαλυφθεί. Όμως είναι επίσης μια επιλογή με μεγάλη πολιτική σημασία, ιδίως όταν εξετάζεται σε συνδυασμό με τις τελευταίες εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή.
Η μετατροπή ενός μνημείου που αποτελούσε μετουσίωση του διαθρησκευτικού διαλόγου και ένα από τα λίγα εναπομείναντα παραδείγματα της διάδρασης των θρησκειών μέσα στους αιώνες, έρχεται σε αντίθεση με την ταυτότητα ουσιαστικά του μνημείου και γίνεται για σκοπούς που προωθούν τον εθνικισμό και τον

θρησκευτικό φανατισμό. Μια τόσο επιθετική απόφαση υποκινεί το μίσος και δείχνει την εγκατάλειψη του κοσμισμού υπέρ ενός θρησκευτικού εθνικισμού. Είναι κατανοητό λοιπόν ότι αυτό το λάθος, ανεξάρτητα από το αν είναι εκ παραδρομής, δεν μπορεί να περάσει στα ψιλά γράμματα.

Προτού γράψουμε αυτήν την επιστολή, αποφασίσαμε να εξετάσουμε το θέμα λεπτομερώς. Σύμφωνα με το Παράρτημα III του Κανονισμού παρ. 6 “ερωτήσεις που αφορούν συναφή θέματα μπορούν να συγχωνευθούν από την Γραμματεία σε μια ερώτηση και να απαντηθούν μαζί”. Όπως επιβεβαιώσαμε μετά από περαιτέρω έλεγχο, πως η ερώτησή μας δεν συγχωνεύτηκε με κάποια άλλη.

Θα θέλαμε επομένως να σας ζητήσουμε ευγενικά: (Α) Να διερευνήσετε αυτό το περιστατικό χωρίς καμία καθυστέρηση δίνοντας βάση στον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος (Β) Μια απάντηση στην ερώτησή μας (Γ) Μια δήλωση επανόρθωσης. Πιστεύουμε ακράδαντα ότι αυτό το περιστατικό δεν είναι και δεν πρέπει να θεωρείται ενδεικτικό για τον τρόπο με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ασχολείται με την κοινοβουλευτική εποπτεία και σχετικά θέματα σε εξωτερικές υποθέσεις και την πολιτιστική κληρονομιά.

Αναλυτικά η απάντηση της Κομισιόν:
EL
E-003568/2020
E-004286/2020
Απάντηση του κ. Várhelyi
εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
(2.9.2020)

Όπως υπογράμμισε ο ύπατος εκπρόσωπος/αντιπρόεδρος1, η Αγία Σοφία έχει ισχυρή συμβολική, ιστορική και οικουμενική αξία. Η απόφαση του τουρκικού Συμβουλίου της Επικρατείας να μετατρέψει την Αγία Σοφία σε τζαμί καθώς και η απόφαση του Τούρκου προέδρου να θέσει το μνημείο υπό τη διαχείριση της Προεδρίας Θρησκευτικών Υποθέσεων είναι λυπηρή. Η Τουρκία, ως ιδρυτικό μέλος της Συμμαχίας των Πολιτισμών, έχει δεσμευτεί για την προώθηση του διαθρησκευτικού και του διαπολιτισμικού διαλόγου, καθώς και για την προώθηση της ανεκτικότητας και της συνύπαρξης.
Η Επιτροπή παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση όσον αφορά τα θρησκευτικά και πολιτιστικά μνημεία στις περιοχές που βρίσκονται εκτός του αποτελεσματικού ελέγχου της Κυπριακής Δημοκρατίας και αποδίδει μεγάλη

σημασία στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Στο πλαίσιο του προγράμματος βοήθειας προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα, χορήγησε περίπου 20 εκατ. ευρώ από το 2012 για τη στήριξη των δραστηριοτήτων της δικοινοτικής τεχνικής επιτροπής για την πολιτιστική κληρονομιά, η οποία περιλαμβάνει τη διατήρηση αρκετών εκκλησιών στις περιοχές που βρίσκονται εκτός του αποτελεσματικού ελέγχου της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος χορηγός στο έργο της τεχνικής επιτροπής για την πολιτιστική κληρονομιά.
Η Επιτροπή έχει τονίσει επανειλημμένα, μεταξύ άλλων και στην τελευταία ετήσια έκθεσή της για την Τουρκία2, ότι η Τουρκία οφείλει να σέβεται το διεθνές δίκαιο και τις σχέσεις καλής γειτονίας και να εξομαλύνει τις σχέσεις της με όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί την κατάσταση και να εγείρει τις ανησυχίες αυτές στις τουρκικές αρχές.

Είχε προηγηθεί η ερώτηση των Ευρωβουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ – Προοδευτική Συμμαχία:

Ερώτηση με αίτημα γραπτής απάντησης E-004286/2020/rev.1
προς την Επιτροπή
Άρθρο 138 του Κανονισμού
Alexis Georgoulis (GUE/NGL),Konstantinos Arvanitis (GUE/NGL), Petros Kokkalis (GUE/NGL), Elena Kountoura (GUE/NGL), Stelios Kouloglou (GUE/NGL)
Θέμα: Κατεπείγουσα ερώτηση προς την Επιτροπή για τις εξελίξεις στο θέμα της Αγίας Σοφίας
Η Αγία Σοφία, ένα σύμβολο του διαθρησκευτικού διαλόγου τρέπεται βάναυσα σε τζαμί. Αποτελεί μνημείο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς από το 19851 ως αριστούργημα αρχιτεκτονικής ομορφιάς ενδεικτικό της αλληλεπίδρασης Ευρώπης και Ασίας μέσα στους αιώνες και προστατεύεται από την UNESCO και κατόπιν συγκατάθεσης της Τουρκίας. Εκτός από την άνευ προηγουμένου αλλοίωση που θα υποστεί ένα οικοδόμημα που δεσπόζει στην Κωνσταντινούπολη για περίπου 1500 χρόνια, η ενέργεια αυτή θα επιφέρει τη διεθνή ευθύνη της Τουρκίας που θα παραβιάσει τις Συνθήκες της UNESCO όπως αυτές κυρώθηκαν από την ίδια στις 16 Μαρτίου 19833. Η κίνηση αυτή όμως εκτός από μια απαράδεκτη πρακτική που ήδη έχει καταδικάσει η ίδια η UNESCO και ο Ύπατος Εκπρόσωπος για τις Εξωτερικές Σχέσεις JosepBorrell, αποτελεί και κίνηση με μια βαθιά πολιτική σημασία. Το γεγονός αυτό και μια σειρά άλλων αποδεικνύουν τη σταθερή ισλαμοποίηση που το κόμμα του κ. Ερντογάν και ο ίδιος προσωπικά προσπαθεί να επιβάλει καταργώντας το κοσμικό κράτος που ίδρυσε ο Κεμάλ Ατατουρκ.
Ερωτάται η Επιτροπή:
1. Τι μέτρα σκοπεύει να λάβει για να αποτρέψει την απαράδεκτη αυτή απόφαση και πως θα διασφαλίσει τη διαφύλαξη και μια ουσιαστική πολιτιστική διαχείριση του

μνημείου;
2. Δεδομένου ότι ο ναός είναι μουσείο θεωρεί η Επιτροπή ότι μια παρόμοια ενέργεια θα καλλιεργήσει το θρησκευτικό μίσος και τη μισαλλοδοξία; Και αρμόζει σε μια υποψήφια χώρα που πρέπει να σέβεται την πολιτισμική πολυμορφία και τις ευαισθησίες όλων των τμημάτων του πληθυσμού της μια τέτοια ενέργεια;

Οι Ευρωβουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ – Προοδευτική Συμμαχία:
Δημήτρης Παπαδημούλης
Αλέξης Γεωργούλης
Κωνσταντίνος Αρβανίτης
Πέτρος Κόκκαλης
Στέλιος Κούλογλου
Έλενα Κουντουρά